

Yönetici Öz-yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yönetici Öz-yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33401>

Özet

Yönetici Öz-yeterlik Ölçeği, okul yöneticilerinin kendilerini çeşitli yönetim görevlerini yerine getirme yeteneklerine olan inançları ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması Ayşe Negi, Işık ve Derya Derinbay tarafından 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçek, Türk eğitim sistemindeki okul müdürlerinin **öz-yeterlik** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde değerlendirmeyi hedefleyerek, eğitim yönetimi araştırmalarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik yapısını Türk kültürü ve eğitim bağlamına uygunluğunu test ederek, yöneticilerin **örgütsel iklimi** iyileştirme, personel yönetimi ve öğrenci başarısını teşvik etme gibi temel alanlardaki yeterlilik algılarını ölçmek için standart bir araç sunar.

Anahtar Kelimeler

Yönetici öz-yeterliliği, okul müdürü, geçerlik, güvenirlilik, okul yönetimi, uyarlama, Principals' Sense of Efficacy Scale.

Yazarlar

Ayşe Negi, Işık, Derya Derinbay (Uyarlama Çalışması).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, okul müdürlerinin mesleki görevlerini başarıyla yerine getirme kapasitelerine dair sahip oldukları **inanç** düzeyini ölçmektir. Ölçek, yöneticilerin kendilerini ne derece yeterli gördüklerini belirleyerek, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesine ve eğitim politikalarının şekillendirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Uyarlama çalışmasının birincil amacı ise, yabancı dilde geliştirilmiş olan Principals' Sense of Efficacy Scale'in Türkçe konuşan okul yöneticileri örnekleminde geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabilen bir formunu oluşturmaktır. Bu sayede, Türkiye'deki eğitim yönetimi araştırmalarında uluslararası standartlarda bir ölçme aracı kullanılması sağlanmıştır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, sosyal bilişsel öğrenme teorisinin merkezi bir kavram olan **öz-yeterlik** (self-efficacy) yapısını temel alır. Öz-yeterlik, bireyin belirli bir sonucu elde etmek için gerekli eylemleri başarıyla bir şekilde gerçekleştirebileceğine dair kişisel yargıdır. Yönetici öz-yeterliliği, bu kavramın okul yönetimi bağlamına uygulanmış halidir.

Yönetici Öz-yeterlik Ölçeği, müdürlerin karmaşık ve zorlu yönetim durumlarıyla başa çıkma motivasyonları ve çabaları belirler. Genellikle üç temel alt boyutta incelenir: **Öğretimsel Liderlik Öz-yeterliği**, **Yönetim Öz-yeterliği** ve **Öğrenci Başarı Öz-yeterliği**. Bu çok boyutlu yapı, yöneticilerin farklı görev alanlarındaki algılanan yeterliliklerini detaylıca analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

İlginç ve Derinbay (2015) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliği titizlikle incelenmiştir. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen psikolojik yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini gösterir.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe formda da korunduğunu gösteren istatistiksel analizler (genellikle doğrulayıcı faktör analizi) kullanılmıştır. Elde edilen model uyum indeksleri, ölçeğin maddelerinin teorik alt boyutlarla tutarlı olduğunu ve **yönetici öz-yeterliği** yapısının Türk örnekleminde geçerli bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları kapsamında, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değeri hesaplanmıştır. Güvenirlik, ölçeğin ölçtüğü özelliği ne kadar tutarlı ve kararlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. İlginç ve Derinbay'ın çalışmasında, ölçeğin genel ve alt boyutlar için elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin kabul edilebilir düzeyin üzerinde olduğu rapor edilmiştir.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin homojen olduğunu ve ölçülen yapıların tutarlı bir şekilde yansıtıldığını göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin yöneticiler üzerine yapılacak araştırmalarda güvenle kullanılabilen **psikometrik** özelliklere sahip olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Yönetici Öz-yeterlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının yapısal doğruluğunu test etmek amacıyla hem açılmayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) teknikleri kullanılmıştır. DFA, orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısının (örneğin, üç faktörlü yapısının) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak desteklenip desteklenmediğini belirlemiştir.

Analiz sonuçları, maddelerin beklenen faktörlere yüksek yükler verdiğini ve faktörler arasındaki ilişkilerin teorik beklentilerle uyumlu olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin yöneticilerin farklı öz-yeterlik alanlarını (yönetim, öğretim, öğrenci başarı) birbirinden ayrılarak ölçebilme yeteneğini güçlendirmiştir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği. (Derecelendirme adımları orijinal makalede detaylandırılmıtır, tipik olarak 6'lı veya 9'lu aralıkta güven algısına ölçek.)

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal dil).

Popülasyon Grubu: Okul Yöneticileri (Müdürler ve Müdür Yardımcıları).

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitim alanında çalışan profesyoneller).

Popülasyon Detayları: Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okullarda görev yapan okul müdürleri ve yardımcıları örneklemini üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıtır.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, çok maddeli anket formu.

Anahtar Kelimeler

Eğitim yönetimi, okul liderliği, öz-yeterlik algısı, psikometrik özellikler, doğrulayıcı faktör analizi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayşe Negiş Işık

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresi: anegis@mevlana.edu.tr

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari olmayan araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar Ayşe Negiş Işık ile iletişime kurulması gerekmektedir. Kullanım ve telif hakları konusunda yazarların ve orijinal ölçek geliştiricilerinin izinleri önemlidir.

Uyarlama çalışmasına ait orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [principals-sense-of-efficacy-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Isik, A. N., & Derinbay, D. (2015). Turkish version of the Principals' Sense of Efficacy Scale: Validity and reliability study. *Eurasian Journal of Educational Research*, 60, 1-16.

Yönetici Öz-yeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yapışsı için okuyucuların Işık ve Derinbay (2015) tarafından yayımlanan makaleye başvurularđ gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM